

Práce sestává ze čtyř kapitol, které se věnují vybraným problémům výzkumu architektury a vnitřního vybavení domů pozdně středověkých a raně novověkých vesnic a malých měst ve 2. polovině 15. až v 16. století. První kapitola se zabývá výskytem pozdně gotických a renesančních architektonických prvků v prostředí zemědělských usedlostí. Je koncipována jako soubor modelových příkladů provázané analýzy hmotných a písemných pramenů. V jejím závěru jsou vymezeny sociální skupiny pořizovatelů. Druhá kapitola představuje bilanci poznatků o uplatnění pozdně gotických a renesančních kachlů v prostředí zemědělských usedlostí a venkovských far. Jejím jádrem jsou otázky chronologie daného jevu, možnosti rekonstrukce otopných zařízení, konfrontace s výsledky stavebněhistorického výzkumu a srovnání s vyšším sociálním prostředím (sídli nižší šlechty). Třetí kapitola prezentuje výsledky dvou mezioborově koncipovaných studií o hromadných nálezech neobvyklých typů kachlů ve venkovském prostředí. Cílem rozboru písemných a hmotných pramenů je snaha o zodpovězení otázky, zda daná kachlová kamna vyjadřovala společenské postavení objednavatele. Čtvrtá kapitola na příkladu hromadného souboru kachlů z malého města (Sedlčany) ukazuje možnosti a meze definice běžného otopného zařízení v dané sídelní kategorii ve 2. polovině 15. století. Velká pozornost je věnována problematice ikonografie výzdoby.

V zásadě není podstatné, zda se zabýváme sociálním kontextem objednávky architektonických prvků či třeba kachlů, na mysli tanou stále tytéž otázky. Obecně vzato se jedná o výrazové prostředky osobní, rodové, stavovské či třeba cechovní (sebe)prezentace, které sledují záměr pořizovatele plnohodnotně se začlenit do určité sociální skupiny. A jako takové je lze zkoumat jednotným způsobem. Dotýkáme se problematiky kolektivních identit, což samo o sobě představuje klíčové východisko stejně jako cíl výzkumu: jeden každý doklad nese reprezentativní výpověď danou tím, že vnějškové znaky společenského postavení musely vycházet z dobově srozumitelných, tudíž (v rámci toho kterého prostředí) všeobecně přítomných symbolům prestiže.